

számmal rendelkező egység. Az erdészetek egymás közötti feladatvállalása vagy létszám-átcsoportosítása kialakult gyakorlat, amit a jövőben is alkalmaznunk kell.

Ugyancsak gyakorlat, hogy a környező mezőgazdasági üzemeknek (áll. gazd., tsz) a betakarítási időszakban munkaerőt adunk át és erdősítési csúcsidőben munkaerőt kapunk vissza. Volt arra is példa, hogy társerdőgazdaságnak adtunk át munkaerőt. Úgy látom, hogy a jó együttműködésben van a legnagyobb tartalék, megfelelő érdekegyeztetéssel a kölcsönös előnyök biztosíthatók.

Üzemtervszerű erdőgazdálkodás — piacra való termelés

Az erdőfelügyelő — az üzemtervszerű erdőgazdálkodás hivatott öre — szinte naponként szembetalálja magát azzal az elvi ellentmondással, amely az éves nyereségszámleletben gondolkodó vállalati tevékenység és az erdőgazdálkodás hosszú távú érdekei között fennáll. E kettő közti ellentét mélyebb megértése érdekében induljunk ki az okszerű erdőgazdálkodás alapjából az üzemtervből.

Az üzemterv lényege

Az üzemterv — mint tudjuk — egyrészt számbaveszi azt, *amivel* gazdálkodunk, másrészt előírja azt, *ahogyan* gazdálkodjunk. Az üzemterv így tehát két fő részre oszlik:

1. Az erdő „létárba vétele” az üzemtervezés időpontjában: az üzemtervi időszakban várható *növedék* (= fatömeg-gyarapodás) meghatározása céljából.
2. Ennek ismeretében az üzemtervi időszakban termelhető *hozadék* megállapítása.

A hozadék-megállapítás nálunk ez idő szerint tisztán egészségi, életkori és termőhelyi, tehát *biológiai* megfontolás szerint történik, állandóan szem előtt tartva a szocialista gazdálkodás diktálta bővített újratermelést.

Az ellentmondás

Adott időszakban tehát a hozadék mennyisége és minősége a meglévő erdőállomány biológiai függvénye (figyelman kívül hagyva most a megelőző korok erdőművelési és erdőnevelési tevékenységét). A hozadékkal jelentkezik az erdőgazda a piacon. Itt azonban már *kínálat* a hozadék neve. A *kereslet* viszont nem igazodhatik a kínálathoz, mivel kialakulása merőben más törvényszerűségek szerint történik.

Az ellentmondás tehát így fogalmazható meg: biológiai megfontolások alapján termelt hozadék = kínálat áll szemben a termelésttechnikai és társadalmi mozzatok által meghatározott kereslettel. Még világosabban: az üzemtervszerű erdőgazdálkodás gyümölcse legtöbbször nem olyan mennyiségben és minőségben keresett a piacon, mint ahogyan megtermeltük. Tovább fokozza a nehézséget, hogy a hozadék = kínálat hosszú évtizedek, sőt fél évszázadok terméke, ill. termelvénye, a kereslet viszont akárhányszor 1—2 év alatt is jelentősen változik mind mennyiség, mind minőség tekintetében. A kettő dinamikája tehát *elméletileg sem nivellálható*. Reálisan nézve a kérdést: a fenti ellentmondást megoldani soha nem tudjuk, legfeljebb csak enyhíthetjük.

Néhány javaslat az ellentmondás enyhítésére

1. Rugalmasabb erdőgazdasági tervezést! Az erdőgazdaságok nem, vagy nem eléggé élnek a nyilvánvaló ténnyel, hogy az adott üzemtervi időszak előírásait nem időarányosan, hanem a piac diktálta követelmények figyelembevételével célszerű teljesíteni. Egyszerűbben: egyévi piaci igényt 10 évi hozadékból válogatva könnyebb kielégíteni, mint ennek egy évre eső átlagából.

2. Rugalmasabb üzemterveket! Miért ne engedhetne meg az üzemtervi előírás — a bővített újratermelés alapján álló hozadékmegállapítás sérelme nélkül — egy kötelező minimum és egy lehetséges maximum közötti szabadabb mozgást?

3. Rugalmasabb erdőfelügyeletet! Ha az ész- és szakszerűség üzemtervmódosítást sürget — a tartamosság rovása nélkül! —, akkor ez a mai, szükségtelenül bonyolult eljárásnál egyszerűbben történhessék. Ide szükséges az erdőfelügyeleti szakszemélyzet erkölcsi-szakmai-szellemi színvonalának bizonyos fokú emelkedése és felszabadítása a közismerten nagy és gyakran felesleges adminisztráció alól.

4. Rugalmasabb egységár-megállapítást! Az országos érvényű egységárak helyett differenciáltabb, a helyi termőhelyi és munkaerőviszonyokat jobban figyelembe vevő anyagi ösztönzés kellene.

5. Intenzívebb piackutatást az erdőgazdaságok részéről!

6. Technikai fejlesztés a jelenleg kevésbé keresett faanyag feldolgozása céljából.

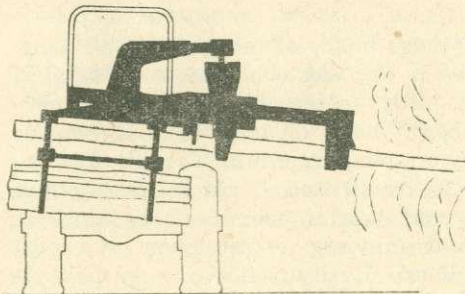
7. A piac is vegye figyelembe az erdőgazdaság sajátos adottságait! Ne várja, hogy az erdőgazdaság teljesen a pillanatnyi kereslet szerint termeljen, holott — mint a fentiekben rámutattunk már — termelőtevékenysége biológiai alapokon áll.

8. A méretes faanyag mindig értékes és keresett lesz a piacon. Ezért a jó termőhelyen tenyésző állományok szakszerű nevelése és ésszerűen megemelt vágásérettségi kor megállapítása kívánatos.

9. Az inkább mennyiségi termelésre alkalmas közepes és gyenge termőhelyű állományok vágásérettségi kora — ugyancsak az ésszerűség határain belül — leszállítandó és felújításuk alkalmával az eddiginél nagyobb szerepet kaphatna esetleg a sarjzattatás.

Dobay Pál

A gyérités gépesítése Csehországban
súlypontos fejlesztési feladat. A nevelővágásokból évente kb. 3,3 millió m³, zömében (85–90%) fenyő faanyagot nyernek. Ezen teljes kitermelt mennyiség 15

%-a ún. kötélpálya-terepről származik.

A gyéritésekben alapvetően szálfatermeléses, kisebb mértékben tő melletti vagy felkészítőhelyi választéktermeléses technológiát alkalmaznak. Az első esetben a darabolás központi manipulációs telepen történik. A közelítést nagyrészt rádiós vezérlésű csörlővel (TNP, TUN, DNT) és a hozzá tartozó technológiai felszereléssel ellátott univerzális traktorokkal (főleg Zetor 6945) végzik. Nehéz terepviszonyok között az LKT-80 A és LKT-80 B traktorokat használják fogatos vagy önálló csörlős (Nordfor, LPV) előközelítés után. Az üzemeltetett kötélpályák jellemző típusai a VLu-4, az LS-1,5-300 és a DNT-4.

(Folytatás a 452. oldalon)